

Bakgrundspromemoria till verksamhetsstrategin

Mål, löften och strukturella riktlinjer

Finlands Röda Kors ordinarie stämma 2026

Den här bakgrundspromemorian fungerar som bakgrundsdokument till verksamhetsstrategin. Den för samman kunskapsunderlaget som bildats under beredningen, centrala motiveringar till förnyelsen samt de förändringar i omvärlden och konsekvensbedömningar, som de strategiska valen i verksamhetsstrategin baserar sig på. En central utgångspunkt är den information som under hela processen har insamlats av frivilliga och anställda – från workshoppar, enkäter och annan inkluderande beredning – som beskrivs i det här dokumentet och bildar grunden för de val som gjorts.

Syftet med promemorian är att stödja gestaltningen av verksamhetsstrategins bakgrundsfaktorer och beredningen av genomförandet samt att synliggöra beredningsprocessen, inkluderingen och tänkandet bakom de strategiska valen.

Bakgrundsdokumentet är inte ett beslutsdokument. De egentliga linjerna stakas ut i verksamhetsstrategin, vilken också påverkas av förändringar och beslut som fattas. Bakgrundspromemorian kompletterar verksamhetsstrategin genom att öppna bakgrunden och motiveringarna till strategin.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund till verksamhetsstrategin.....	3
Röda Korset inger hopp när omvärlden förändras	3
Verksamhetsstrategin har utarbetats genom bred inkludering	5
2. Verksamhetsstrategins mål	7
Vad strävar vi efter?.....	7
Strategiskt mål 1: Att hjälpa skapar glädje och stärker lokalsamhällena	8
Strategiskt mål 2: Att beredskap och beredskapsförberedelser stärks inger hopp	10
Strategiskt mål 3: Humanitär påverkan stärker förtroendet	14
3. Verksamhetsstrategins löften	17
Så här agerar vi för att nå våra strategiska mål	17
Löfte till hjälpbehövande: Vår verksamhet svarar på hjälpbehoven och hjälp fås lätt ..	18
Löfte till frivilliga: Det är viktigt, nödvändigt och inspirerande att fungera som frivillig ..	19
Löfte till lokalsamhällena: Den lokala verksamheten är stark och partnerskapen fungerande	20
Löfte till samhället: Vår möjlighet att hjälpa är tryggad under alla omständigheter	22
4. Vad strävar vi inte efter.....	23
5. Verksamhetsstrategins möjliggörare	24
Människor och resurser	24
Verksamhetskultur	24
Kompetens	24
6. Ändamålsenlig och effektiv organisation	26
Strukturella riktlinjer	26

1. Bakgrund till verksamhetsstrategin

Röda Korset inger hopp när omvärlden förändras

De globala utvecklingsförloppen påverkar Finlands Röda Kors

Samtidiga kriser och strukturella omvälvningar ökar behovet av hjälp och utmanar traditionella verksamhetsmodeller både i Finland och ute i världen. Förändringarna i omvärlden framhäver Röda Korsets grundläggande uppgift – att bygga upp förtroende, att stärka kriställighet och att fungera som en human aktör i en tid, där osäkerhet är det nya normala. Samtidigt ger förändringen en möjlighet att stärka organisationen samt lokalsamhällenas hjälpförmåga och förtroende.

Röda Korsets uppgift har emellertid alltid också varit att fungera som förändringskraft. Rörelsen har uppstått som en protest mot världen, där en sårad soldat lämnades kvar på fältet för att dö. Också i dag bearbetar Röda Korset sin omvärld genom gärningar. Röda Korset har metoder för att utmana förändringen och svara på den föränderliga omvärlden även under det här seklet.

Enligt megatrender som jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra har publicerat kommer befolkningen att bli äldre och mer heterogen, välfärdsstatens bärkraft att försvagas och ensamhet och ojämlikhet att öka. Förändringarna ökar betydelsen av lågtröskelstöd, social gemenskap och förebyggande verksamhet. Alla dessa är delfaktorer i lokalsamhällenas kriställighet. Att förstärka lokalsamhällena och att svara på behoven i normala förhållanden är arbete som stärker den övergripande beredskapen.

Den geopolitiska osäkerheten, de allt starkare effekterna av klimatkriser samt de ökade hybrid- och säkerhetshoten ökar betydelsen av att stärka beredskapsförberedelserna och kriställigheten. Osäkerhetens tidevarv syns i Röda Korsets verksamhetsmiljö som ett växande behov av uppbyggande av beredskapen, snabba reaktioner och verksamhet som bygger på förtroende.

Civilsamhällets och de frivilligas roll i krisberedskapen och återhämtningen efter kriser framhävs ytterligare. Samtidigt krymper det humanitära rummet, det vill säga förutsättningarna för neutral och självständig humanitär verksamhet och de humanitära principerna måste försvaras allt aktivare. Av Röda Korset förutsätts kompetens, en tydlig roll och trovärdig humanitär påverkan såväl nationellt som internationellt.

Digitaliseringen och den tekniska omvälvningen öppnar nya möjligheter för inriktning av hjälp, frivilligas deltagande och utnyttjande av information. Å andra sidan skapar digitaliseringen också nya former för ojämlikhet och behov av hjälp. En del av människorna blir utanför tjänsterna och delaktigheten. Röda Korsets uppgift är att utnyttja teknik på ett ansvarsfullt och etiskt sätt. Samtidigt ska man se till att hjälpen finns nära också för dem som inte är digitalt nåbara.

Behoven av hjälp förändras ständigt

I Finland inte bara ökar hjälpbehoven, utan de förändras också strukturellt på ett sätt som utmanar Röda Korset att utvecklas. Enligt utredningen *De föränderliga hjälpbehoven* uppstår sårbarheten allt oftare när flera problem hopar sig samtidigt.

Ekonomiska påfrestningar, psykisk belastning, ensamhet, brist på digital delaktighet samt utmaningar i hanteringen av vardagen bildar helheter som inte ryms inom de traditionella service- eller stödmodellerna. Samtidigt ökar skillnaderna i tillgången till offentliga tjänster och det allt glesare servicenätet ökar slumpmässigheten: människan kan få hjälp i rätt tid eller bli helt utan beroende på var hen bor.

Hjälpbefoven skiljer sig också regionalt. Bostadsområden som differentieras i städerna, servicebortfall i glesbygden samt förändringar i befolkningsstrukturen skapar lokala situationer, där kriser hopar sig och där den första kontakten med en aktör av typ Röda Korset kan vara avgörande. Då betonas stöd med låg tröskel, förtroendeskapande närvaro och smidig hänvisning till hjälp. Människorna behöver hjälp som är lättillgänglig, sätts i gång snabbt och svarar på ett heltäckande sätt mot deras situation.

Även frivilligverksamhetens karaktär håller på att förändras. Enligt en utredning vill människor delta i allt kortare perioder, i tydligt definierade uppgifter och på sätt som passar in i vardagsrytmen. Det traditionella långsiktiga engagemanget försvinner inte, men vid sidan av det har det uppstått en ny typ av frivillighet med snabbt tempo, som kräver tydliga uppgifter av organisationen, är lätt att ansluta sig till och erbjuder kontinuerlig växelverkan. Frivilligverksamhetens betydelse och behov ökar, när samhället alltmer stöder sig på organisationernas hjälp särskilt där, dit den offentliga sektorn inte når. Samtidigt ökar också de hjälpbehövandes förväntningar på Röda Korset.

Förändringarna framhäver betydelsen av jämlik tillgång till hjälp. För närvarande bestäms tillträdet till Röda Korsets hjälp beroende på vilka tjänster som finns i närområdet, hur avdelningen är organiserad eller hur många frivilliga som finns till förfogande. För att hjälpen ska kunna fördelas jämnt behövs gemensamma verksamhetsprinciper, systematisk datainsamling och nationellt stött beslutsfattande. Variationen i tillgången till hjälp är inte enbart en operativ fråga. Den påverkar direkt människornas förtroende för Röda Korsets förmåga att hjälpa.

De föränderliga hjälpbehoven öppnar en möjlighet till förnyelse. Verksamheten ska ses som en helhet, där lokal flexibilitet och regionalt samt nationellt stöd kompletterar varandra.

Verksamhetslogik i den föränderliga världen

Förändringen i det finländska samhället kräver att Röda Korset förnyar sina verksamhetsätt och strukturer. För att möta behoven förutsätts både stark lokal närvaro och förmåga att snabbt skala verksamheten när hjälpbehovet ökar plötsligt. Kärnan i verksamheten är att hjälpen hittas enkelt, den lokala närvaron bevaras och hela organisationen kan agera enhetligt och skalas enligt behovet.

Därför behövs lättare och tydligare förvaltningsstrukturer, enhetliga verksamhetsätt, högklassig ledning av frivilliga och en gemensam lägesbild som talar om var hjälpen behövs, vem som kan ge den och när man ska reagera.

Organisationen bör ses som en helhet som fungerar lokalt, men enligt enhetliga principer och processer. Kärnan i verksamheten är att den är människoorienterad: hjälp ska hittas enkelt, jämlikt och utan att den hjälpbehövande behöver förstå organisationens interna gränser eller processer.

Verksamhetsförutsättningarna betonar också kontinuerligt lärande och förmåga att anpassa sig. Försök, responsbaserad utveckling och ledning genom information gör det möjligt för Röda Korset att fungera som en enhetlig helhet, som reagerar snabbt på förändringar och allokerar resurser på ett ändamålsenligt sätt.

Nu är det möjligt att bygga en organisation, som samtidigt är lokalt närvarande och nationellt ledd, fungerar med frivilliga krafter och professionellt stöd, smidig i vardagliga situationer och trovärdig i kriser. Lokalsamhällenas styrkor förenas i strukturer och stöd som omfattar hela organisationen och säkerställer kvalitet, säkerhet och jämlik hjälp.

Verksamhetsstrategin har utarbetats genom bred inkludering

Förändringen i omvärlden och de alltmer komplexa hjälpbehoven berör hela Finlands Röda Kors. Gemensam förståelse, acceptans och engagemang behövs på alla nivåer i organisationen.

Utgångspunkten för verksamhetsstrategin som nu presenteras är att fortsätta verkställandet av Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationens strategi 2030. Också de tidigare verksamhetsstrategierna har grundat sig på den av strategi 2030 bildade referensramen. Därtill grundar sig verksamhetsstrategin på informationen som under hela stämmoperioden har insamlats om förändringar i omvärlden samt om organisationens olika aktörers åsikter.

Verksamhetsstrategin är betydligt mera komprimerad än tidigare strategier. Målet är att verksamhetsstrategin ska fungera som ett strategiskt dokument för hela organisationen och genomförandet av den sker i verksamhetsplaneringsprocessen. Därför är utförlighetsnivån lägre än vi vant oss vid tidigare. Samtidigt har verksamhetsstrategins roll klarlagts. Verksamhetsstrategin är ett strategiskt dokument som sätter upp riktning och principer, inte en detaljerad genomförandeplan.

Att verksamhetsstrategin har utarbetats genom bred inkludering är ett medvetet strategiskt val. På så sätt har de frivilligas och personalens erfarenheter i vardagen kunnat utnyttjas samt orosmoment och genomförbarhet identifieras. Det har hjälpt vid utarbetandet av en delad verksamhetsmodell, där den lokala verksamheten bygger upp den nationella övergripande beredskapen.

I verksamhetsstrategin 2024–2026 förutsattes att organisationen under verksamhetsstrategiperioden inleder en diskussion på alla nivåer om med vilka administrativa och personella strukturer vi bäst svarar mot de föränderliga hjälpbehoven. Dessutom uppmuntrade verksamhetsstrategin 2024–2026 avdelningarna att söka och prova på nya verksamhetssätt.

Utskottet för förändring av verksamhetssättet, som utsetts av Finlands Röda Kors styrelse, samlades sammanlagt 14 gånger under åren 2024–2026. Samma år inleddes en omfattande visioneringsfas: på olika håll i landet ordnades totalt 63 visioneringsworkshoppar, i vilka cirka 1 500 frivilliga och anställda deltog.

De första verksamhetsmodellförslagen publicerades i juni 2025. På enkäten som bedömde förslagen svarade 422 frivilliga och anställda. Hösten 2025 ordnades fyra separata workshoppar, i vilka 131 anställda deltog. Därtill genomfördes i september–november i 12 distrikt 24 regionala evenemang, i vilka deltagarna var sammanlagt 685.

Strategiarbetet fortsatte med fullmäktiges strategiworkshop och ledningens seminarium, vilka ordnades 21–22.11.2025. Utskottet för ändring av verksamhetssättet behandlade all den respons som samlades in under hösten och gav sitt förslag gällande fortsatta åtgärder

till styrelsen. Styrelsen behandlade den strategiska riktningen enligt utskottets förslag 15.1.2026 och fattade beslut om verksamhetsstrategiutkastet som sänds för organisationsbehandling 30.1.2026.

Strategiutkastet kommenterades omfattande under organisationsbehandlingen. Den landsomfattande enkäten besvarades av 93 personer och 96 personer bekantade sig med utkastet i Kompassi. För frivilliga och anställda ordnades 74 workshoppar där utkastet behandlades och i dem deltog sammanlagt 1 040 personer (792 frivilliga och 248 anställda). Utrikesministeriet och inrikesministeriet gav sina utlåtanden om utkastet. Dessutom samlades ungdomsstämman, varvid 55 frivilliga under 29 år behandlade strategiutkastet.

Extra material

[Sitra: Megatrender 2026](#)

[De föränderliga hjälpbehoven – lägesbild \(2025\)](#)

2. Verksamhetsstrategins mål

Vad strävar vi efter?

Den kommande verksamhetsstrategiperioden är den sista perioden i Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationens strategi 2030. I strategi 2030 sammanfattas de nationella föreningarnas strävan att möta alltmer komplexa och samtidigt humanitära utmaningar i en värld, där kriser blir långa, flätas samman och är svåra att förutse. Den sista perioden riktar de nationella föreningarnas blick mot långsiktig effektivitet. Målet är ett Röda Korset som är snabbare, smidigare, närmare människorna och bättre förberett på kommande kriser.

Kärnan i strategi 2030 är att minska det mänskliga lidandet genom att stärka den lokala funktionsförmågan, ett proaktivt och förutseende förhållningssätt samt samhällenas egen resiliens. Tyngdpunkten flyttas allt starkare från reaktiv hjälp till proaktiv verksamhet, beredskapsförberedelse och riskminskning.

Strategin betonar lokalt ledd verksamhet, stärkande av frivilligverksamheten, lokalsamhällenas delaktighet samt försvarande av förtroende och humanitära principer. Den betonar samarbete med myndigheter, andra aktörer i civilsamhället och privata sektorn. Dessutom poängterar den ansvarsfullt utnyttjande av digitalisering och data samt stärkande av organisationens egen förmåga, hållbarhet och etik.

Dessa fokus syns på organisationens alla nivåer, också i den internationella biståndsverksamheten. Finlands Röda Kors internationella biståndsverksamhet baserar sig på strategiska val i verksamhetsstrategin. Beredskap och lokalsamhällenas kriställighet är kärnan i strategin för internationell biståndsverksamhet. Valen preciseras i strategin för internationell biståndsverksamhet, som för närvarande genomgår en halvtidsutvärdering. Vi stöder våra partnerföreningar att fungera som starka nationella föreningar i sina egna kontexter. Därför bygger vi inom den internationella biståndsverksamheten upp ett starkt partnerskap även genom våra partnerföreningars strategiska val och genom att stödja dem.

Vid organisationsbehandlingen av verksamhetsstrategin fördes diskussion om hur den strategiska inriktningen syns i den lokala verksamhetens, de frivilligas och personalens vardag. I responsen identifierades förändringen i omvärlden och behovet av förnyelse. I diskussionen lyftes emellertid också fram oro över genomförbarhet, belastning och hur de strategiska målen och löften tolkas i varierande situationer och kontexter. Man betonade också behovet av att ytterligare klarlägga förnyelsens logik, begränsa tolkningar och synliggöra hur de strategiska valen kopplas till genomförandet, stödet och det etappvisa fortskridandet.

Med hjälp av verksamhetsstrategin sätts en riktning och principer som är gemensamma för hela organisationen upp. Strategin sätter upp en ram för verksamhetsplaneringen, men beskriver inte detaljerna för genomförandet. Mera detaljerade lösningar, prioritering och resursallokering till följd av hjälpbehoven tas om hand i verksamhetsplaneringsprocesserna. På så sätt bibehålls verksamhetsstrategin som ett dokument som förenar hela organisationen och möjliggör beaktande av skillnader i de lokala verksamhetsmiljöerna.

Extra material

[International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies \(IFRC\): Strategy 2030 – Building a Resilient, Inclusive and Trusted Network](#)

Strategiskt mål 1:

Att hjälpa skapar glädje och stärker lokalsamhällena

Det strategiska målets aktualitet och betydelse

I den förändrade verksamhetsmiljön framhävs lokalsamhällenas kristålighet och de lokala nätverkens betydelse mer än tidigare. Tillgången till tjänster varierar mellan olika områden och sociala, ekonomiska och hälsomässiga risker anhopas allt oftare till vissa områden och befolkningsgrupper. Därför beslutar man långt om hjälpens ändamålsenlighet och effektivitet på lokal nivå, där de frivilliga och sociala gemenskaperna är de första som möter hjälpbehoven.

Det är strategiskt nödvändigt att stärka den lokala hjälpen, inte bara för att lösa konkreta hjälpbehov, utan också för att stödja lokalsamhällenas långsiktiga hållbarhet. Endast genom stark lokal kristålighet kan man på ett hållbart sätt förebygga krisernas inverkningar och stödja lokalsamhällena att återfå sin funktionsförmåga efter störningar. Lokal hjälp möjliggör tidigt stöd, förtroendebaserade kontakter och smidiga reaktioner.

I det strategiska målet identifieras svar på föränderligt hjälpbehov här och nu. All verksamhet ska grunda sig på rättidigt och lokalt identifierat behov av hjälp. Endast så kan vi både stärka lokalsamhällenas kristålighet och bygga upp förtroendet när en kris inträffar. Budskapet är att Röda Korset är närvarande nu och i fortsättningen.

Lokal hjälp är utgångspunkten i verksamhetsstrategin

Det är nödvändigt att stärka den lokala hjälpverksamheten för att den ska kunna möjliggöra och komplettera den nationella beredskapen. Där den nationella beredskapen skapar strukturer och resurser för att svara på omfattande kriser, bemöter den lokala hjälpverksamheten störningar i vardagen och fungerar ofta som den första kontakten med den hjälpbehövande. Den nationella beredskapen byggs med hänsyn till den lokala hjälpverksamheten.

Som strategiskt val förutsätter lokal hjälpverksamhet en enhetlig verksamhetsmodell, som förenar frivilligverksamhet, samhällsorienterat arbete och olika former av hjälp till en tydlig helhet. Målet är inte att förenhetliga de lokala lösningarna innehållsmässigt, utan att säkerställa att principerna för att få hjälp, hjälpens kvalitet och tillgänglighet är jämlika på olika håll i Finland.

Genom att stärka den lokala hjälpverksamheten beaktar man allt bättre de olika områdenas olika utgångspunkter, vilka kan bero på till exempel samhällsstrukturen, befolkningsunderlaget eller språkförhållandena. När skillnaderna mellan de lokala verksamhetsmiljöerna växer, öppnas också möjligheter för Röda Korset att utveckla lämpliga verksamhetssätt för respektive område. Det är också viktigt att dela och utveckla kompetens mellan liknande, men geografiskt separata orter (till exempel storstäder, glesbygdsområden, gränsregioner, skärgård).

Smidighet och tillgänglighet på den hjälpbehövandes väg

Kärnan i att stärka det lokala hjälpanbudet är den hjälpbehövande. Hjälpen ska vara lätt att hitta och tillgå, oavsett var i Finland människan bor eller vilken typ av hjälp hen behöver. För närvarande varierar tillgången och vägen till hjälp från region till region, vilket försvagar jämlikheten och förtroendet.

Det strategiska målet förutsätter att hjälpbehoven identifieras systematiskt och att olika former av hjälp länkas till varandra. Detta innebär inte en centraliserad verksamhetsmodell, utan gemensamma principer och verksamhetssätt, som stöder lokal flexibilitet. Exempel på det här är hur avdelningarnas vägleder en ung person som får mathjälp till Nettiturvis för att få stöd.

Samarbete med andra aktörer och hjälp i digitala miljöer stärker lokalsamhällena och kompletterar hjälp som ges ansikte mot ansikte och på plats. De gör det också möjligt att erbjuda hjälp till dem som inte nås av traditionella verksamhetsformer samt stöder de lokala nätverkens förmåga att agera tillsammans. Röda Korsets roll byggs upp på förmågan att förena lokalt aktörskap, frivillighet och samarbete till en helhet som stärker kriställighet i samhällena. Att nå de hjälpbehövande är kärnan i Röda Korset. Vägens smidighet förutsätter också att nya modeller, såsom mobila funktioner, används i allt mera omfattande utsträckning.

Frivilligverksamhetens betydelse i lokal hjälpverksamhet

Den lokala hjälpverksamheten stöder sig på de frivilliga. Verksamhetens effektivitet baserar sig på betydelsefull frivilligverksamhet samt på stödjande av kompetens och ork.

Enligt utredningen *De föränderliga hjälpbehoven* bibehålls frivilligverksamheten som en central del av tillhandahållandet av hjälp i en situation, där den offentliga sektorns förmåga att svara på individuella och vardagliga behov försämras. Samtidigt visar utredningen att frivilligverksamheten utsätts för växande förväntningar och belastning. En hållbar frivilligverksamhet förutsätter konsekvent stöd, tydliga roller och ändamålsenliga verksamhetsmodeller.

Strategiskt mål 1 identifierar behovet av att utveckla frivilligverksamheten, så att det är lätt att komma med, uppgifterna är betydelsefulla och stödet tillräckligt. Att stärka den lokala frivilligverksamheten stöder organisationens förmåga att nå nya målgrupper och svara på samhällets mångfald.

Att stärka lokalsamhällenas kriställighet

En viktig del av det strategiska målet om att stärka den lokala hjälpverksamheten är att öka lokalsamhällenas kriställighet. Utredningen *De föränderliga hjälpbehoven* visar att hjälpbehovet inte bara uppstår vid akuta kriser, utan allt oftare i långvariga, sammanflätade situationer där ekonomisk knapphet, ensamhet, sämre tillgång till tjänster och osäkerhet hopar sig. I sådana situationer är de enskilda hjälpformerna inte tillräckliga, utan det behövs förmåga hos lokalsamhällena att identifiera sårbarheter, stödja sina medlemmar och agera tillsammans.

Med kriställighet avses i det här sammanhanget samhällenas förmåga att klara av störningssituationer, anpassa sig till förändringar och återhämta sig från kriser, så att det mänskliga lidandet minskar och funktionsförmågan bibehålls. Hjälp med låg tröskel, förtroendefulla nätverk och närvaro av frivilliga är centrala när den här förmågan byggs upp. När hjälpen är nära och människorna upplever att de blir sedda och hörda, stärks det samhällsinterna förtroendet och det blir lättare att bemöta kriser.

Lokalsamhällen tolkas brett i det här sammanhanget: vi kan genom vår verksamhet stärka kristäligheten såväl när det gäller papperslösa som till exempel bya- eller stadssamhällen. Olika målgruppers behov kan vara olika, men målet är gemensamt.

Lokal hjälpverksamhet är grunden för Röda Korsets verksamhet, men den behöver omkring sig strukturer, som gör förvaltningen lättare och säkerställer jämlik verksamhet på olika håll i landet. Verksamhetslogiken betonar vikten av lokala lösningar, men lika mycket att lokala enheter inte får lämnas ensamma med växande krav.

Via landsomfattande stöd, tydligt ledarskap, ändamålsenliga förvaltningsmodeller och enhetliga verksamhetsprinciper kan den lokala verksamheten koncentrera sig på att hjälpa och inte på förvaltning. Samtidigt stärker ett lärande och på hjälpbehovet baserat verksamhets sätt de frivilligas ägarskap och gör det möjligt för verksamhetsformerna att utvecklas.

Strategiskt sett svarar den lokala hjälpen alltså inte bara på det befintliga hjälpbehovet, utan den förhindrar också att behovet fördjupas och drar ut på tiden samt stärker beredskapen. Genom att stärka kristäligheten i lokalsamhällena minskar behovet av tyngre och dyrare åtgärder i ett senare skede och samtidigt stöds kristäligheten i hela samhället.

Starka lokalsamhällen bildar en grund, på vilken den nationella beredskapen och humanitära verksamheten byggs upp. Strategiskt mål 2 i verksamhetsstrategin anknyter direkt till en mera omfattande helhet av beredskapsförberedelse och beredskap.

Extra material

[De föränderliga hjälpbehoven – lägesbild \(2025\)](#)

[Lösningar för att bygga ett hållbart samhälle – Institutet för hälsa och välfärd THL \(2025\)](#)

[Undersökning: Samhällets kristälighet ska förstärkas genom att stödja lokal frivilligverksamhet – \(Helsingfors universitet\)](#)

[Förtroende och samhällelig säkerhet – Sitra \(2026\)](#)

[Framtidsredogörelsen: omvärldsanalys – Statsrådet \(2025\)](#)

[state-of-civil-society-report-2025_en.pdf](#) - Civicus-organisationens rapport om civilsamhällets tillstånd globalt år 2025

Strategiskt mål 2:

Att beredskap och beredskapsförberedelser stärks inget hopp

Det strategiska målets aktualitet och betydelse

Analysen av verksamhetsmiljön visar att antalet kriser, deras omfattning och komplexitet har ökat under de senaste åren. Antalet samtidiga kriser ökar och kriserna pågår längre än tidigare. Även myndigheternas bedömningar av beredskapsförberedelserna betonar samverkan av multikriser, där till exempel säkerhetsläget, den ekonomiska osäkerheten och befolkningens sårbarheter sammanflätas. I Finland syns denna utveckling som en betydande satsning på beredskapsarbete och övergripande säkerhet.

Säkerhetsstrategin för samhället, som godkänts av statsrådet, visar att myndighetssystemet i krissituationer också starkt stöder sig på organisationernas funktionsförmåga. Röda Korsets roll syns i samarbetsmodellen för den övergripande säkerheten, där organisationerna har en identifierad uppgift som stöd för myndigheterna vid störningar och undantagsförhållanden. Enligt strategin ska organisationerna stärka samhällets kristälighet i

synnerhet genom frivilligverksamhet, medborgarnas beredskap, ordnande av hjälp och stöd samt genom funktionsförmåga som kompletterar myndighetsverksamheten.

I helheten representerar Röda Korset en nationellt organiserad och lokalt närvarande aktör, som med sin förmåga att agera snabbt och brett utgående från sitt eget humanitära mandat stöder samhällets livsviktiga funktioner i krissituationer. Den här uppgiften betonar också den lokala och samhällseliga närvaron som beskrivs i strategiskt mål 1 i verksamhetsstrategin.

Röda Korsets observationer om den egna verksamheten motsvarar samhällsutvecklingen. Beredskapsförberedelsernas nivå, användningsgraden av digitala tjänster, tillgängliga resurser och ledarskapspraxis varierar fortfarande avsevärt i olika delar av landet. Detta utsätter verksamheten för ojämnheter just när enhetlighet och snabbhet är kritiska.

Förstärkning av den landsomfattande beredskapen som ett strategiskt val

Den nuvarande utvecklingen innebär ur Röda Korsets perspektiv att vår förmåga att reagera på störningar som på ett omfattande sätt berör samhället måste utökas. Utöver reaktionsförmågan ska organisationen förmå agera proaktivt, snabbt och konsekvent i olika störnings- och krissituationer i hela landet.

Att stärka den landsomfattande beredskapen är ett strategiskt, inte ett operativt, val. Det definierar långt hur organisationen positionerar sig i förhållande till myndigheter, hur resurserna allokeras och hurdana förmågor organisationen systematiskt bygger upp. Utan en strategisk linje blir beredskapsutvecklingen lätt splittrad, projektspecifik eller beroende av enskilda aktörer.

Genom stark nationell beredskap kan Röda Korset stödja myndigheterna systematiskt, förutsägbart och alltid utifrån humanitära principer. Detta stöder också myndigheternas eget beredskapsarbete och minskar överlappningar, oklara ansvar och fördröjningar i krissituationer.

Beredskap är inte en enskild funktion och vilar inte på enskilda larmgruppers ansvar. Den är en genomgripande förmåga i hela organisationen som påverkar en hur trovärdig och pålitlig aktör Röda Korset uppfattas vara i krissituationer.

Beredskap som en del av Röda Korsets grundläggande uppgift och internationella förpliktelser

Att stärka beredskapsorganisationens roll är inte en ny öppning, utan en förankring i Röda Korsets grundläggande uppgift i en förändrad omvärld. Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationens strategi 2030 betonar de nationella föreningarnas ansvar som byggare av kriställighet, tillhandahållare av snabb humanitär hjälp samt som pålitliga myndighetspartner.

Även särställningen som grundar sig på Genèvekonventionerna förutsätter att den nationella föreningen har en faktisk förmåga att agera i omfattande och krävande krissituationer. Förmågan bygger på långsiktigt beredskapsarbete, utbildning och jämförbara verksamhetsmodeller.

Risker som undviks genom strategiska val

Utän satsningar på den landsomfattande beredskapen uppstår det betydande risker. Verksamheten kan splittras, de regionala skillnaderna växa och resurserna bindas på ett oändamålsenligt sätt i stället för att inriktas utgående från hjälpbehovet. Om ledarskapet och resursstyrningen inte är tillräckligt tydliga, ökar också belastningen på de frivilliga.

Röda Korsets primära ansvar gäller alltid de hjälpbehövande. Om vi inte kan tillgodose hjälpbehoven i krissituationer, försvagas vår trovärdighet och vårt förtroende bland de hjälpbehövande och hela befolkningen.

Det strategiska målet om att stärka beredskap och beredskapsförberedelser lägger grunden för hela verksamhetsstrategin. Den grunden gör det möjligt för Röda Korset att även i fortsättningen agera som en pålitlig, självständig och effektiv humanitär aktör som en del av den övergripande säkerheten i Finland - även i situationer där kriserna är mer komplicerade och långvariga än tidigare.

Det eftersträvade framtidsläget ur ett nationellt beredskapsperspektiv

I verksamhetsstrategin beskrivs ett framtidsläge, där samhällets beredskap att möta kriser och störningar är stark. Röda Korset är en pålitlig och human hjälpare, som kan förutse och svara på komplicerade kriser också i situationer som förändras snabbt. Målet ger uttryck för en utveckling mot en målmedvetet uppbyggd och ledd beredskapsförmåga. Det handlar inte om att utveckla enskilda funktioner, utan om att stärka hela organisationen, så att den motsvarar kraven i verksamhetsmiljön.

Systematik innebär att den landsomfattande beredskapen inte bygger på splittrad praxis, lokala tolkningar eller enskilda aktörers kompetens, utan på gemensamma principer, processer och verksamhetsmodeller. Jämförbara beredskapsstrukturer möjliggör att verksamheten kan ledas som en helhet, resurser allokeras på ett ändamålsenligt sätt och ansvaren förtydligas redan före krissituationerna. Det här är en förutsättning både för verksamhetens effektivitet, trovärdighet som en organisation som bistår myndigheten samt för att de frivilliga och personalen ska kunna verka på ett säkert och hållbart sätt.

Skalbarhet är en central del av det eftersträvade framtidsläget, eftersom krisernas karaktär förutsätter förmåga att snabbt och kontrollerat utöka verksamheten och enligt behov också inskränka den. Omfattande störningar, såsom exceptionella väderfenomen, omfattande invandring eller plötslig försämring av säkerhetsläget, kräver ofta samtidig verksamhet i flera områden. I sådana situationer möjliggör den landsomfattande beredskapen överföring av resurser från ett område till ett annat och ledning av frivilliga över administrativa gränser.

Snabbhet är i framtiden ett centralt element i beredskapen. Hjälpens rättidighet påverkar direkt mängden mänskligt lidande, belastningen på myndighetssystemet och det allmänna förtroendet. Snabb verksamhet uppstår dock inte enbart ur larmberedskap, utan ur en på förhand uppbyggd helhet, där utbildning, ledarskap, digitala tjänster, resurser och informationsutbyte fungerar smidigt tillsammans i samhällsnivåns kontinuerliga närvaro.

Det eftersträvade framtidsläget stärker Röda Korsets ställning som en pålitlig myndighetspartner. När organisationens beredskap är förutsägbar och ledningsduglig, baserar sig myndighetssamarbetet inte på enskilda personer eller inofficiella förfaringsätt, utan på en gemensam lägesbild och tydliga roller. Då ökar verksamhetens smidighet i krissituationer och oklarheter i ansvarsfördelningen minskar.

Stärkandet av den landsomfattande beredskapen skapar förutsättningar också för de strategiska målen gällande lokal hjälpverksamhet och humanitär påverkan. Utan lokal beredskap omfattar den landsomfattande beredskapen inte hela landet. Utan en stark nationell ryggrad blir däremot den lokala verksamheten vid stora kriser sårbar, varvid organisationens möjligheter att påverka verksamhetsmiljön och -förutsättningarna försvagas.

När verksamhetsmiljön är utmanande, inger stärkningen av Röda Korsets profil gällande beredskap och beredskapsförberedelse hopp också för lokalsamhällen och samhället. Då

hjälparnas närvaro stöds internt och framhävs också utåt, stärker vi kristaligheten och skapar en känsla av trygghet omkring oss.

Kvantitativ konkretisering av målbilden och dess motivering

I samband med det strategiska målet har kvantitativa mål lagts fram: 100 000 frivilliga som introducerats i hjälpberedskap och 10 000 utbildade frivilliga. Siffrorna är inte kommunikativa mål eller abstrakta tillväxttal. De har härletts ur uppskattningar av krisernas sannolika omfattning, de frivilligas faktiska tillgänglighet samt Finlands geografiska och demografiska särdrag.

Endast en del av de registrerade frivilliga är faktiskt tillgängliga i respektive situation. Tillgängligheten påverkas bland annat av den frivilligas livssituation, kompetensaktualitet, fysiska avstånd från krisområdet samt krisens längd. Vid omfattande eller utdragna kriser ökar belastningen på de frivilliga snabbt, vilket understryker vikten av en tillräckligt bred frivilligbas. Målet om 100 000 frivilliga som introducerats i hjälpberedskap bildar en realistisk buffert, som möjliggör kontinuitet i verksamheten även när endast en del av de frivilliga kan aktiveras samtidigt.

Målet om 100 000 frivilliga som introducerats i hjälpberedskap är måttligt i förhållande till Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationens mål, där 5 procent av landets befolkning skulle vara rödakorsfrivilliga.

För att uppnå målet krävs gemensamt engagemang och nya sätt att öka antalet introducerade frivilliga, bland annat genom digitala introduktioner och organisationssamarbete. Processen att bli en ny frivillig kan påskyndas och förtydligas avsevärt genom att digitala tjänster utformas med fokus på användarvänlighet och användbarhet.

Målet om 10 000 utbildade frivilliga motsvarar däremot kraven på snabbt reagerande. I början av störnings- och krissituationer behövs frivilliga med en tydlig roll, utbildning och beredskap att agera med kort varsel. Deras beredskapskompetens är klart högre än hos den övriga frivilligreserven.

Just på den här kärntruppen på 10 000 frivilliga satsar vi betydligt, för med hjälp av den kan vi på ett trovärdigt sätt också aktivera en mera omfattande frivilligreserv. Ur den nationella beredskapens synvinkel är det denna kärntrupp som avgör hur snabbt och kontrollerat Röda Korset förmår inleda operationer antingen på eget initiativ eller för att stödja myndigheterna. Antalet möjliggör beredskap dygnet runt samt samtidig verksamhet på flera områden utan att belastningen på enskilda frivilliga blir orimlig.

De kvantitativa målen har också granskats i förhållande till Finlands befolkningsunderlag och internationella jämförelser. Den splittrade bebyggelsen i Finland, de långa avstånden och de regionala skillnaderna förutsätter en större relativ frivilligreserv än i tätare befolkade länder. Dessutom förutsätter den nationella föreningens roll som en del av den internationella rörelsen beredskap att också stödja gränsöverskridande kriser eller kriser som återspeglas i Finland.

De kvantitativa målen är inte lösryckta från andra strategiska val. De förutsätter satsningar på introduktion, utbildning, ledning och uppföljning av frivilliga. Utan dessa strukturer ändras inte de höga siffrorna till funktionsförmåga. De kvantitativa målen fungerar också som ett styrande verktyg, som styr utvecklingen mot en kvalitativt stark och ledd beredskap.

Digital lägesbild och landsomfattande resursstyrning som strategisk förutsättning

För att stärka beredskapen krävs en gemensam och aktuell lägesbild. Med digital lägesbild avses förmågan att bilda en helhetssyn om hjälpbehov, tillgängliga resurser och pågående verksamhet på landsnivå.

Röda Korsets verksamhet är så omfattande och mångsidig att beslutsfattandet utan en centraliserad lägesbild oundvikligen grundar sig på partiell eller fördröjd information. Detta ökar risken för oändamålsenlig resursallokering och försämrar jämlikheten. Under den gångna stämmoperioden har man inlett en övergång från statistikföring i statistikbok en gång om året till kontinuerlig informationsinsamling. Den digitala lägesbilden gör det möjligt att fatta beslut utifrån det humanitära behovet, inte på basis av organisatoriska gränser eller enskilda verksamhetsformer.

Landsomfattande resursstyrning är en väsentlig del av denna helhet. Den avskaffar inte det lokala aktörskapet, utan kompletterar det i situationer, där hjälpbehovet överstiger kapaciteten i ett enskilt område. Resursstyrningen säkerställer att hela organisationens funktionsförmåga finns tillgänglig vid behov.

Ur ett strategiskt perspektiv stöder den digitala lägesbilden och resursstyrningen också ledarskapets transparens och ansvar. De möjliggör utvärdering, lärande och kontinuerlig utveckling av verksamheten i efterhand. Utan dem förblir stärkandet av beredskapen lätt ett mål som inte kan ledas, utvärderas eller mätas systematiskt.

Landsomfattande beredskap förutsätter ett gemensamt sätt att verka. Det baserar sig på gemensamma processer, delad lägesbild och förmåga att mobilisera resurser över organisationsgränserna.

En enhetlig verksamhetslogik säkerställer att verksamheten i krissituationer är förutsägbar, ledningsduglig och skalbar. De frivilliga och personalen arbetar enligt samma lägesbild och principer oberoende av var i Finland de är verksamma. Det ökar organisationens trovärdighet och pålitlighet i myndigheternas ögon och gör det möjligt att snabbt reagera i situationer där mänskligt lidande ökar snabbt.

Extra material

[Säkerhetsstrategi för samhället: Statsrådets principbeslut \(2025\)](#)

[International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies \(IFRC\): Strategy 2030 – Building a Resilient, Inclusive and Trusted Network](#)

[International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies \(IFRC\): Strategy 2030 Mid-term Review and Forecast – Key findings and recommendations.](#)

[International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies \(IFRC\): Emergency Response Framework](#)

Strategiskt mål 3:

Humanitär påverkan stärker förtroendet

Det strategiska målets betydelse och aktualitet

Tilltagande kriser och samhällsliga motsättningar ökar behovet av att trygga det humanitära rummet och att göra de humanitära principerna allt synligare. Finlands Röda Kors ska kunna

göra sin roll, sin särställning och sina verksamhetsprinciper förståeliga för såväl beslutsfattare, myndigheter som den stora allmänheten. Humanitära principer är humanitet, opartiskhet, neutralitet och självständighet. Principerna styr generellt det humanitära biståndsarbetet. De ingår också i Röda Korsets sju principer.

I takt med att de säkerhetspolitiska spänningarna, den polariserade offentliga debatten och informationspåverkan blir allt vanligare, utsätts den humanitära verksamheten allt oftare för feltolkningar och politiskt tryck. Värdegrundsförändringen och spridningen av desinformation försvagar förtroendet för både institutioner och aktörer i civilsamhället.

Under dessa omständigheter är det inte ett kommunikativt val att konsekvent lyfta fram de humanitära principerna, utan en grund för att verksamheten ska vara acceptabel och trovärdig. Tryggandet av det humanitära rummet och principernas synlighet är förutsättningar för att organisationen ska kunna genomföra sin grundläggande uppgift även i situationer där verksamhetsmiljön stramas åt eller politiseras.

Förtroendet bland intressenter, partner och hjälpmottagare uppstår inte av sig självt. Det byggs upp ur långsiktig och konsekvent verksamhet, som även under press styrs av principerna. Utan förståelse för det kan organisationens verksamhetsförutsättningar snabbt försämrans i krissituationer eller när det politiska trycket ökar.

Humanitär påverkan som en del av grunduppgiften

Humanitär påverkan ingår i kärnan i Röda Korsets verksamhet. Organisationens uppgift är att säkerställa att humanitära principer, internationell humanitär rätt och skydd för dem som behöver hjälp beaktas i beslutsfattandet och i den offentliga debatten. Påverkan är inte en separat uppgift, utan ett sätt att lyfta fram observationer och frågor till stöd för beslutsfattandet.

På nationell nivå är det framför allt lagstiftningen, myndigheternas verksamhetsstrategier och den allmänna opinionen som berörs av humanitär påverkan. Utgångspunkten för Finlands Röda Kors påverkansarbete är information som stiger fram ur den praktiska verksamheten: observation av förändringar i hjälpbehoven, anhopning av sårbarheter och hinder för verksamheten. Denna koppling mellan operativ verksamhet och påverkan är central med tanke på organisationens trovärdighet.

Tryggande av verksamhetsförutsättningarna och det humanitära rummet

Det humanitära rummet syftar på de förhållanden under vilka en neutral och självständig humanitär verksamhet är möjlig. Internationellt har det humanitära rummet krympt inom många områden. Också på nationell nivå kan man skönja utvecklingsförlopp, där organisationernas verksamhet granskas alltmer kritiskt och lösryckt från humanitära principer.

Finlands Röda Kors uppgift är att i ett tidigt skede identifiera de utvecklingsförlopp som kan försämra organisationens verksamhetsförutsättningar och att på förhand försöka påverka att utvecklingsförloppen inte förverkligas. Det här förutsätter förmåga att föra en kontinuerlig dialog med myndigheter och beslutsfattare samt tydlig kommunikation om organisationens roll och principer. Syftet med påverkan är att säkerställa att organisationen kan agera i enlighet med sin grundläggande uppgift även under exceptionella förhållanden.

Partnerskap och positionering i det nationella systemet

Strategiskt mål 3 betonar betydelsen av partnerskap som ett verktyg för humanitär påverkan. Finlands Röda Kors fungerar i gränsytan mot myndigheter, välfärdsområden, kommuner och andra organisationer. I dessa relationer byggs organisationens trovärdighet på en

konsekvent verksamhet, respekt för principerna och förmåga att skapa mervärde för samhället.

Positionering i beredskaps-, beredskapsförberedelse- och socialpolitiska helheter innebär inte att organisationen sammansmälter till en del av den offentliga förvaltningen, utan att den har en tydlig roll som en självständig men samarbetsvillig aktör. Balansen är viktig också med tanke på bibehållandet av organisationens självständighet.

Förtroendebyggande och synlighet

Förtroende är det viktigaste kapitalet i den humanitära verksamheten. Det byggs med tiden upp genom en konsekvent verksamhet, öppenhet och förmåga att agera enligt principerna även under press.

Strategiskt mål 3 förutsätter att Finlands Röda Kors kan kommunicera om sin verksamhet och sina principer på ett begripligt sätt till olika publikgrupper. Tydlig kommunikation stöder organisationens verksamhetsförutsättningar, stärker de frivilligas och samarbetspartnarnas engagemang samt ökar den samhälleliga förståelsen för den humanitära verksamhetens betydelse.

Det här målet framhävs i situationer, där de humanitära principerna och de praktiska ramvillkoren står i spänning med varandra. I sådana situationer erbjuds de frivilliga och personalen tydligt stöd, gemensamma riktlinjer och ledarskap, så att etiska lösningar inte blir på enskilda aktörers ansvar.

Extra material

[IFRC – Humanitarian diplomacy policy \(på engelska\)](#)

[World disaster report 2026](#)

3. Verksamhetsstrategins löften

Så här agerar vi för att nå våra strategiska mål

Verksamhetsstrategins löften är inte lösryckta mål, utan de belyser logiken bakom organisationsförändringen och bildar en bro till det vardagliga hjälparbetet. Löftena synliggör vad vårt nya verksamhetssätt betyder i praktiken för hjälpbehövande och frivilliga.

Löftena ska inte tolkas som absoluta löften till enskilda aktörer. Däremot är avsikten att beskriva hela organisationens gemensamma förändringsriktning och verksamhetslogik ur olika synvinklar.

Löftena beskriver en gemensam riktning i en situation, där omvärlden utvecklas snabbt och delvis oförutsägbart. Hjälpbehoven ökar och blir mångformigare samtidigt som man i samhället för en allt grundligare diskussion om allokeringen av resurser och deras tillräcklighet.

Det innebär att redan upprätthållandet av den nuvarande hjälpnivån på flera delområden kräver nya verksamhetssätt, tätare samarbete och tydligare gemensam verksamhetslogik än förut.

I löftena känner en del av aktörerna redan igen sin egen vardag och sina befästa förfaringssätt, medan en del uppfattar i synnerhet den kommande riktningen och utvecklingsvägen i dem. Löftena beskriver hela organisationens gemensamma sätt att svara på den omgivande världens förändring med gemensamt överenskomna principer och verksamhetssätt.

Vårt löfte utgår ifrån att det är lätt att hitta hjälp, eftersom verksamhetsmodellen baserar sig på tydliga och jämlika principer för styrning. De frivilligas väg är lättare och attraktivare än förut, eftersom verksamheten bygger på tydliga roller, kontinuerligt stöd och en gemensam kunskapsbas samt stöder sig på ett identifierat och kommunicerat behov. Den lokala verksamheten stärks, när förvaltningsstrukturerna lättas upp och det nationella stödet är systematiskt samt förutsägbart.

Avsikten är inte att överföra ansvar på enskilda avdelningar, frivilliga eller anställda, utan att beskriva en gemensam överenskommelse om hur vi tänker agera. Löftena kan alltså läsas som en del av verksamhetslogiken och genomförandehelheten, där stöd, ledarskap och resurser utvecklas i samma takt som de strategiska målen.

Löftena bildar en helhet där de stöder varandra

Vårt löfte till hjälpbehövande säkerställer att vår verksamhet svarar på hjälpbehoven och att hjälp fås lätt.

Vårt löfte till frivilliga skapar grunden för att det är viktigt, nödvändigt och inspirerande att fungera som frivillig.

Stark lokal verksamhet och fungerande partnerskap är **vårt löfte till lokalsamhällen**. De stärker de frivilligas verksamhetsförutsättningar, stöder behovsbaserad prioritering, möjliggör tillgången till hjälp i olika verksamhetsmiljöer samt uppmuntrar till samarbete av nätverkstyp mellan olika aktörer.

Vårt löfte till samhället är att möjligheten att hjälpa är tryggad under alla omständigheter. De humanitära principerna säkerställer att behovsbaseringen, frivilligheten, tillgängligheten och det lokala hjälpandet förverkligas jämlikt, självständigt och genom stärkande av förtroendet – också i situationer, där hjälpbehoven, resurserna och ramvillkoren står i spänning med varandra.

Löfte till hjälpbehövande:

Vår verksamhet svarar på hjälpbehoven och hjälp fås lätt

Bedömningen av hjälpbehov grundar sig på gemensamma principer. Det stärker människors förtroende och säkerställer att rätt hjälp fås i rätt tid, oavsett bostadsort, livssituation eller digitala färdigheter. Löftet innebär en övergång mot en enhetlig och tydlig verksamhetslogik. Den hjälpbehövandes väg till stöd är smidig: det är lätt att ta kontakt, vägledningen fungerar och stödet sätter i gång utan onödigt dröjsmål. Hjälp hittas i fortsättningen jämlikt på olika håll i Finland på ett sätt som ur hjälpmottagarens synvinkel är ändamålsenligt – antingen via webben, per telefon eller ansikte mot ansikte.

Samtidigt preciserar löftet vad som avses i verksamhetsstrategin med att svara på hjälpbehoven. Det handlar inte bara om enskilda hjälpåtgärder eller operationer, utan om hela den helhet som möjliggör effektiv, rättidig och hållbar hjälp. Att svara på hjälpbehov förstås i strategin som en mera omfattande helhet, dit också lösningar som upprätthåller och stärker verksamheten hör, såsom stödjande av frivilliga, utveckling av kompetensen, ledarskap, funktionernas funktionsduglighet samt stärkande av lokal funktionsförmåga. Med dessa lösningar bemöts hjälpbehoven proaktivt och långsiktigt, så att hjälp kan erbjudas även i fortsättningen och i föränderliga förhållanden.

För att hjälpverksamheten ska kunna inriktas på faktiska och föränderliga hjälpbehov stärker Röda Korset kontinuerligt utnyttjande av information. Verksamheten planeras och utvecklas baserat på lokal och landsomfattande information, respons och observationer. Lokalsamhällenas sårbarheter och styrkor identifieras alltmer medvetet och för detta utvecklas lokalsamhällenas kriställighetsbedömning, som styr resursallokeringen och verksamhetens tyngdpunkter på basis av det humanitära behovet.

Löftet betyder också att verksamhetssätten förenhetligas till den del det stöder jämlik tillgång och kvalitet på hjälpen. Enhetlighet innebär inte att lokala lösningar förenhetligas innehållsmässigt, utan det handlar om gemensamma principer, roller och verksamhetssätt, enligt vilka den lokala verksamheten kan anpassa sig till olika verksamhetsmiljöer. Regional mångfald identifieras i stödet och resursanvändningen och utbildnings- och kunskapsvägar utvecklas, så att organisationen vid behov kan starta, utvidga eller inrikta hjälpverksamheten på ett kontrollerat sätt.

Löftet handlar i första hand om att hitta hjälp, vägledning till rätt plats och behovsbaserad inriktning. Det betyder inte att Röda Korset alltid och i alla situationer skulle kunna erbjuda direkt hjälp. Däremot betyder löftet att den hjälpbehövande blir bemött, hans situation identifieras och hen vägleds till ändamålsenligt stöd antingen via Röda Korsets egen verksamhet eller andra aktörer. Samtidigt innebär löftet inte att varje enskild stund i verksamheten alltid skulle svara direkt på det identifierade hjälpbehovet. Det är fråga om att

granska och utveckla verksamheten som en helhet i förhållande till föränderliga hjälpbehov samt om medveten prioritering, inte om slumpmässig verksamhet.

Löftet ger organisationen också lov att avstå från eller att ändra verksamhet, som inte längre motsvarar förändrade hjälpbehov. Att avstå är inte att misslyckas, utan en del av ansvarsfull, effektiv verksamhet som genuint svarar på mänskligt lidande. På så sätt stärks Röda Korsets förmåga att träffa hållbara, rättvisa och motiverade val i olika situationer och verksamhetsmiljöer.

Löfte till frivilliga:

Det är viktigt, nödvändigt och inspirerande att fungera som frivillig

Den frivilligas väg är tydlig, uppmuntrande och anpassar sig till olika livssituationer. Löftet betyder att man får komma med snabbt, med låg tröskel och utan tunga administrativa skeden. Redan nu registrerar sig tusentals finländare årligen i organisationens digitala kanaler och söker på så sätt ny frivilligverksamhet.

Även om de digitala kanalerna har en stor betydelse för rekryteringen av nya frivilliga, kräver de frivilligas förankring i organisationen ett starkt lokalt kunnande när frivilliga tas emot. Den första kontakten och den första uppgiften är kritiska och därför bemöts den frivilliga genast och hänvisas till uppgifter, där hen kan uppleva sig vara kunnig och behövd.

De frivilliga får en tydlig roll, tillräckligt stöd samt trygga och jämlika verksamhetsramar, som lämpar sig i verksamhetsmiljön och till exempel i språkförhållandena. Utbildningsvägar, ledarskap och utveckling utifrån respons etableras och mångfalden av frivilligverksamhet (webbuppgifter, kortvariga uppgifter, långvarigt engagemang) identifieras allt bättre. Frivillighet är för allt fler ett sätt att stärka sin gemenskap och påverka konkret.

Organisationens frivilligbarometer 2025 visar att utvecklingen går i rätt riktning: de frivilligas upplevelse av lättheten att komma med, verksamhetens öppenhet samt egna färdigheter och erhållit stöd har förbättrats jämfört med året innan. Den viktigaste faktorn som underlättar deltagandet i frivilligverksamhet är upplevelsen av att vara välkommen till verksamheten, och betydelsen av detta framhävs i alla enkätomgångar.

Samtidigt upplever allt fler frivilliga de uppgifter som erbjuds på webben som ett viktigt sätt att delta. Barometerns resultat bekräftar att en smidig start, genuint mottagande och mångsidiga former av deltagande inte bara sänker tröskeln för att komma med, utan också ökar de frivilligas tillfredsställelse, upplevelsen av delaktighet och viljan att binda sig för en längre tid.

Löfte till lokalsamhällen:

Den lokala verksamheten är stark och partnerskapen fungerande

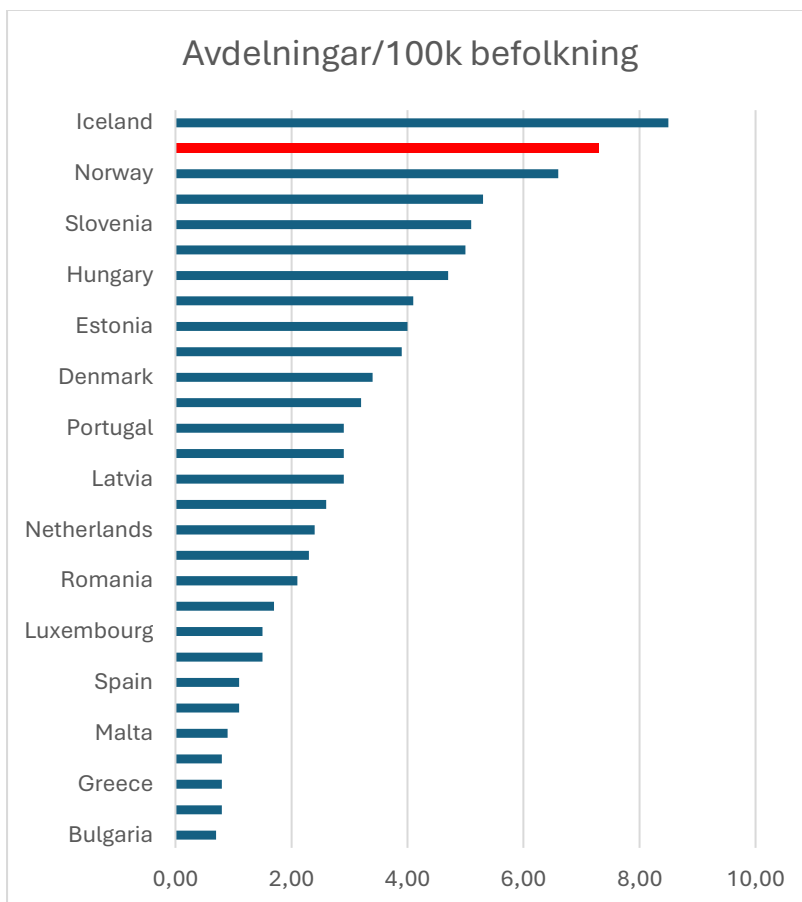
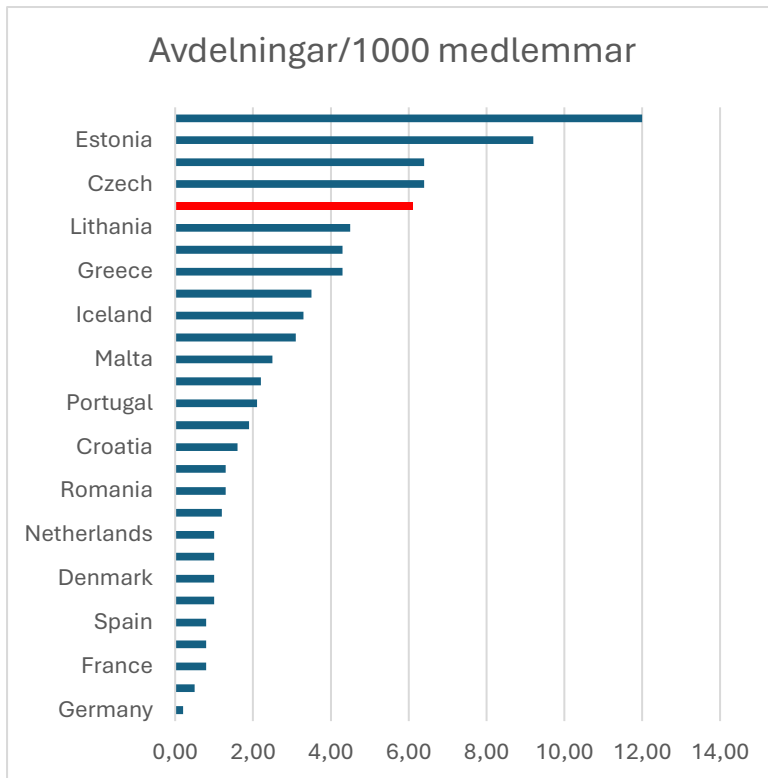
Lokalt hjälpande är kärnan för Röda Korsets arbete. Det berör människornas vardag och utgör grunden för lokalsamhällets kriställighet. Löftet innebär att den lokala verksamheten får tydligare stöd, ändamålsenliga strukturer och lättare förvaltning, så att energin kan styras till hjälp i stället för administrativa förpliktelser. Löftet innebär inte ökande krav på lokala aktörer, utan gemensamma stödtjänster och tydliga förfaringssätt som frigör tid för hjälpverksamhet.

Avdelningarnas roll stärks som en del av en enhetlig helhet: de lokala lösningarna bibehålls, men kring dem byggs ett tydligt stöd, utbildning, partnerskapsstrukturer och ledarskap. Med lokal verksamhet avses flexibel och nätverksliknande verksamhet, som inte begränsas till enskilda avdelningar eller administrativa gränser. Det lokala kan betyda samarbete med grannavdelningar, regionala aktörer eller andra organisationer, om det svarar på hjälpbehoven bäst.

För det här stärks partnerskapen systematiskt: för myndighets- och organisationssamarbetet skapas tydliga principer och roller, utbildning erbjuds till de frivilliga och personalen samt exempel sammanställs om fungerande partnerskapsmodeller, vilka stöder en jämlik och ansvarsfull verksamhet. Stödet byggs upp, så att det också fungerar i verksamhetsmiljöer i lokalsamhällen med språkminoriteter eller flera språk.

I Finland är avdelningsnätverket tätt, men avdelningarnas storlek, antalet frivilliga och tillgängliga resurser varierar avsevärt. Det ger upphov till situationer, där samma nyckeluppgifter anhopas till några få, belastningen ökar och verksamheten utsätts för avbrott. Den administrativa grundbelastningen upprepas hundratals gånger, fastän verksamhetsvolymen skulle vara liten. Vi söker aktivt alternativ för att lätta upp och rationalisera avdelningsstrukturen utgående från gemensamt fastslagna kriterier, så att den administrativa belastningen minskar strukturellt och funktionsdugligheten förbättras. Målet är inte att överallt skapa stora enheter, utan att minska belastningen och stärka funktionsförmågan med lösningar som lämpar sig för verksamhetsmiljön, varvid resurser frigörs från förvaltningen till egentligt hjälparbete.

Statistiken i olika länder är inte helt jämförbar på grund av bland annat avdelningarnas olika juridiska ställning och kriterierna för medlemskap, men statistiken kan ses som riktgivande bakgrundsinformation. Som källor för figurerna har federationens öppna information använts, och för Finlands Röda Kors del har siffrorna kontrollerats även i interna källor.

Löfte till samhället:

Vår möjlighet att hjälpa är tryggad under alla omständigheter

Humanitära principer är ryggraden och grunden för trovärdighet i Röda Korsets verksamhet. Löftet innebär att principerna inte stannar på pappret eller i kommunikationen, utan styr konkret besluten, ledarskapet, frivilligverksamheten och partnerskapen på organisationens alla nivåer. Principerna fungerar som en gemensam referensram i synnerhet i situationer, där verksamhetsmiljön är oklar, konfliktfylld eller pressande – och där organisationens roll och självständighet kan utsättas för feltolkningar eller påtryckningar.

Löftet anknyter till verkställandet av strategiskt mål 3: synliggörande av principerna stärker förtroendet och tryggar organisationens möjligheter att hjälpa även när verksamhetsmiljön politiseras och desinformation riskerar att öka. Tillämpningen av principerna synliggörs i förfaringssätten i vardagen – till exempel hur vi fungerar i partnerskap, gränssytor och svåra valsituationer. Varje möte med en hjälpbehövande, frivillig, myndighet eller beslutsfattare är en möjlighet att stärka förtroendet och förutsättningarna för humanitär verksamhet.

Utbildning som anknyter till humanitära principer genomförs, så att den stöder beslutsfattandet och är tillgänglig för att principerna ska vara tillämpbara i vardagen och stärka de frivilligas säkerhet och aktörskap. Det här löftet framhävs i synnerhet i situationer, där hjälpbehovet, myndighetssamarbetet eller den offentliga debatten ställer organisationen inför svåra val. I dessa situationer erbjuder principerna ett gemensamt ryggstöd och för tillämpningen av dem erbjuds de frivilliga och personalen stöd och ledning.

Med humanitära principer avses i verksamhetsstrategin principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och självständighet. Principerna styr generellt det humanitära biståndsarbetet och de ingår också i Röda Korsets sju principer.

Löftet innebär inte att principerna förändras till krav eller trösklar för deltagande. Deras uppgift är att stödja de frivilliga och personalen i beslutsfattandet och de gemensamma riktlinjerna, i synnerhet i svåra och konfliktfyllda situationer – inte att öka belastningen eller att begränsa deltagandet.

4. Vad strävar vi inte efter

Verksamhetsstrategins strategiska mål och löften är avsedda att styra den gemensamma riktningen och beslutsfattandet. För att verksamhetsstrategin inte ska tolkas felaktigt är det viktigt att också precisera vad verksamhetsstrategin inte betyder.

Verksamhetsstrategin innebär inte att allt görs överallt.

Behovsbaserad förutsätter inte att varje avdelning eller frivillig svarar på alla hjälpbehov. Syftet med verksamhetsstrategin är att stödja prioritering som görs gällande hjälpbehov och att lyfta fram att allt inte behöver och ska inte göras överallt. Det här förutsätter emellertid att hjälpbehoven utvärderas och identifieras kontinuerligt och aktivt.

Verksamhetsstrategin innebär inte att ansvar överförs till enskilda frivilliga eller avdelningar.

Löftena är inte förpliktelser som riktas till enskilda aktörer, utan de beskriver hela organisationens gemensamma engagemang. De styr all verksamhet på alla nivåer och förutsätter att stöd, ledarskap, strukturer och resurser utvecklas i samma takt i hela organisationen.

Verksamhetsstrategin innebär inte att frivillighet inskränks eller förenhetligas.

Stärkande av frivilligverksamheten grundar sig på många olika sätt att delta och livssituationer. Målet är inte att skapa en enda rätt modell för frivillighet, utan att göra frivillighet möjlig på olika sätt och i många olika verksamhetsmiljöer, smidigt och förändringsbenäget.

Verksamhetsstrategin innebär inte att de humanitära principerna förändras till krav eller trösklar.

Principerna är avsedda att stödja de frivilliga och personalen i beslutsfattandet, i synnerhet i svåra och konfliktfyllda situationer – inte att öka belastningen. De bildar verksamhetens ryggrad samt erbjuder en ram som stöd för beslutsfattandet i besvärliga och komplexa situationer.

Verksamhetsstrategin innebär inte att lokalt övervägande och lokal flexibilitet försvinner.

Stärkandet av lokal verksamhet och partnerskap baserar sig på att besluten fattas nära människorna och på ett sätt som är lämpligt i respektive verksamhetsmiljö. Gemensamma principer ersätter inte detta övervägande, utan stöder det. Verksamhetsstrategin stärker också utnyttjandet av lokal information som utgångspunkt för den lokala verksamheten.

5. Verksamhetsstrategins möjliggörare

Verksamhetsstrategins möjliggörare beskriver de centrala faktorer som gör det möjligt att förnya Röda Korsets verksamhet och nå de strategiska målen. Möjliggörarna säkerställer att verksamhetsstrategin inte stannar på målnivå, utan ändras till vardaglig verksamhet på organisationens alla nivåer. De förenar människor, resurser, verksamhetskultur och kompetens, vilka tillsammans skapar förutsättningar för en effektiv, flexibel verksamhet som utvecklas hållbart i en föränderlig omvärld. Verksamhetsstrategins möjliggörare har identifierats som en del av verksamhetsstrategiprocessen och fastän de inte hör till själva verksamhetsstrategin stöder de dess genomförande.

Människor och resurser

- **Frivilliga och personal**
Att få med nya frivilliga och intresse för verksamheten, kompetent personal som svarar på verksamhetens behov, stödja aktörernas välbefinnande.
- **Digitala system**
Pålitliga och användarorienterade digitala tjänster, reservsystem.
- **Logistik och beredskapsförberedelse**
Kontinuitetsplaner för händelse av störningar. Mobila enheter, decentralisering av materiell beredskap och andra resurser.
- **Finansiering och lokaler**
Finansieringsstruktur och medelsanskaffning som motsvarar finansieringsbehovet, förutseende samarbetsavtal, lokaler som motsvarar verksamhetens behov och är säkra.

Verksamhetskultur

- **Flexibilitet och smidighet**
Resursers mobilitet, snabb anpassning till verksamhetens olika behov.
- **Gemenskap och öppenhet**
Bindning till värdegrunden, öppen och aktiv kommunikation, psykologisk säkerhet.
- **Lärande och delning av kompetens**
Kontinuerligt lärande, uppgiftsrotation, effektivt samarbete.
- **Stödjande av frivillighet**
Jämlikt stöd av jämn kvalitet till de frivilliga, lätta upp administrativa uppgifter.
- **Identifiering av strategiska möjligheter**
Utnyttjande av nätverk och partnerskap, kommunikation som möjliggörare av verksamheten.

Kompetens

- **Krisberedskap och resiliens**
Krisberedskapens grunder, psykiskt stöd, snabba reaktioner, utbildnings- och introduktionsfärdigheter.

- **Frivillig- och organisationsverksamhet**
Smidigt stöd för lokal verksamhet och frivilligarbete, att känna till Röda Korsets principer och roll.
- **Specialkompetens**
Ledning av stora operationer, tillgänglig och flerspråkig kommunikation, utnyttjande av digitala verktyg och plattformar, analytisk kompetens (det lokala, hjälpbehov, fenomen), humanitär rätt, påverkanskommunikation.

6. Ändamålsenlig och effektiv organisation

Finlands Röda Kors har under sin nästan 150 år långa historia varit organiserat på flera olika sätt. Varje nationell förening speglar inte bara sin egen tid utan också sitt eget samhälle i respektive strukturer. Även nu förutsätter snabba och delvis oförutsägbara förändringar i omvärlden att organisationens struktur och verksamhetssätt stöder hjälparbetet så bra som möjligt.

I den här verksamhetsstrategin beskrivs de riktlinjer, enligt vilka organisationsstrukturen förnyas i syfte att de valda strategiska målen ska förverkligas. Riktlinjernas syfte är att säkerställa att hela organisationen har en gemensam lägesbild och enhetlig beredskap på olika håll i Finland. De frivilliga får det stöd de behöver och resurser kan riktas smidigt dit, där hjälpbehovet är störst.

På basis av organisationsbehandling och konsekvensbedömning har behovet att klarlägga hela organisationens gemensamma verksamhet identifierats. I responsen betonades i synnerhet funktionsdugligheten vad gäller ansvar, beslutsfattande och resursanvändning både i vardagen och i krissituationer. Riktlinjerna som nu presenteras skapar en enhetlig grund för klarläggandet och möjliggör en kontrollerad utveckling genom försök och pilotprojekt.

Organisationens ekonomiska situation är som helhet stabil, fastän världssituationen, ekonomisk osäkerhet och förändringar i finansieringen ökar oförutsägbarheten. Ekonomisk tillväxt är inte sannolik under de närmaste åren, varvid uppmärksamheten fästs på hur vi agerar och hur vi använder våra resurser på ett möjligast effektivt sätt. Den ekonomiska hållbarheten stärks genom att utveckla verksamhetssätten, kostnadseffektiviteten och gemensamma tjänster samt genom att utnyttja digitalisering och enhetliga verksamhetsmodeller. På så sätt tryggas organisationens förmåga att bemöta hjälpbehoven också under föränderliga omständigheter.

Strukturella riktlinjer

Lokal verksamhet, regionalt stöd och landsomfattande ansvar

Riktlinjerna för organisationens strukturer beskriver hur Finlands Röda Kors fungerar som en enhetlig helhet på olika nivåer. Den lokala verksamheten, det regionala stödet och det landsomfattande ansvaret kompletterar varandra och bildar en gemensam helhet. Verksamheten styrs av logik, där ansvar, beslutsfattande och resursanvändning inriktas till olika nivåer utgående från deras ändamålsenlighet och verkningsfullhet.

De strukturella riktlinjerna har byggts upp för att svara på de centrala utmaningar som identifierats vid organisationsbehandlingen mellan lokal anknytning, jämlikhet, beredskap, stödjande av frivilligverksamhet och strategisk styrbarhet. Utgångspunkten har varit att stärka alla dessa samtidigt, så att utvecklingen av ett delområde inte sker på de andras bekostnad.

Lokal verksamhet bibehålls som grund för hjälparbete och frivilligverksamhet. Att hjälpa, de frivilligas verksamhet i vardagen samt kristalighet som förankras i lokalsamhällena byggs fortsättningsvis upp nära människornas vardag och behov av hjälp. Samtidigt visar

konsekvensbedömningen att enbart att stödja sig på lokal bärkraft ökar risken för differentiering, ökad belastning på frivilliga och varierande kvalitet på verksamheten. Därför granskas den lokala verksamheten som en del av en mera omfattande gemensam helhet, där ansvar och stöd fördelas på flera nivåer och de lokala aktörerna fungerar tillsammans som ett nätverk.

Den regionala nivån stöder den lokala verksamheten i nätverksform och enligt situation på skalbart, enhetligt sätt. Dess uppgift är att stödja den lokala verksamheten i synnerhet i situationer, där hjälpbehovet, belastningen eller verksamhetens omfattning överskrider en enskild avdelnings eller frivilliggrupps förutsättningar. Den regionala nivåns roll är inte att styra det lokala hjälparbetet, utan att stärka frivilligverksamheten, möjliggöra flexibelt utnyttjande av kompetens och resurser samt att stödja myndighetssamarbetet.

Det landsomfattande ansvaret innebär säkerställande av hela organisationens gemensamma riktning, prioritering och helhet. Den landsomfattande nivån ombesörjer att gemensamma mål sätts upp, verksamhet prioriteras och resurserna inriktas rätt med tanke på hela organisationen. Därtill gäller ansvaret att se till att de gemensamma systemen fungerar samt att nationella och internationella kopplingar säkerställs. Enligt konsekvensbedömningen framhävs den landsomfattande nivåns roll i synnerhet i situationer, där lokala behov, regionala lösningar och hela organisationens ansvar står i spänning med varandra och förutsätter tydlig prioritering och tydliga beslut.

Beredskap är inte en separat verksamhetshelhet. Den uppkommer ur hjälp i vardagen, frivilligverksamhet och förberedelser för kriser tillsammans. Hjälp i vardagen, frivilligverksamhet och bemötande av kriser bildar ett kontinuum, där beredskap byggs upp uppgifts- och situationsspecifikt. Konsekvensbedömningen betonar att det här förutsätter tydliga roller, ansvar och beslutspraxis för att beredskapen ska stödja verksamheten och inte oskäligt öka belastningen på frivilliga eller enskilda aktörer.

Som helhet beskriver dessa riktlinjer ett sätt att stärka organisationens förmågor och verksamhetens förutsättningar genom att förena lokalt aktörskap, regionalt stöd som byggs till nätverk och landsomfattande ansvar till en gemensam men mångskiktad helhet. Organisationens funktionsduglighet baserar sig enligt konsekvensbedömningen i synnerhet på hur tydligt ansvaren, resursernas mobilitet och beslutsfattande definieras i praktiken samt på hur väl logiken som styr verksamheten öppnas för aktörerna i vardagen på olika nivåer.

Enhet och gemensam granskning av resurserna

Personal, frivilliga, kompetens och stödstrukturer granskas och leds som en enhetlig helhet, inte i första hand bundna till organisationsenhets- eller regiongränser. Målet är att stärka organisationens förmåga att inrikta resurser på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på hjälpbehoven.

Det här gör det möjligt att resurser kan flyttas smidigt dit, där hjälpbehovet är störst. Samtidigt betonar konsekvensbedömningen att ett dylikt verksamhetssätt förutsätter tydliga och gemensamt överenskomna principer. Sådana är bland annat vilka resurser som genuint hör under gemensam styrning, i hurdana situationer och med vems beslut resurser flyttas över lokala gränser samt hur växelverkan och hållbar belastning säkerställs mellan aktörerna. Ett konkret exempel på en dylik resurs har under den gångna stämmoperioden byggts upp, nämligen materiell beredskap, som förvaltas centraliserat, men realiserats decentraliserat.

På så sätt strävar man med de strukturella riktlinjerna att svara på två motsatta risker: å ena sidan den nuvarande situationen, där kostnader och belastning kan gå i lås i strukturerna

och å andra sidan plötsliga strukturella förändringar, som belastar hela organisationen. Den gemensamma resursgranskningen har avsetts som metod vara kontrollerad, etappvis och förutseende för att stärka verksamhetens förutsättningar.

Som en del av genomförandet av de strukturella riktlinjerna kommer vi också att granska ändamålsenligheten med modellen med en enda arbetsgivare, där alla organisationens anställda i princip skulle vara anställda av Finlands Röda Kors och under ett enda FO-nummer. Det här skulle möjliggöra förutom en lättare förvaltning också bättre utnyttjande än för närvarande av personalens kompetens genom hela organisationen, enhetlig personalpolitik och snabb allokering av resurser i en krissituation.

Det här förutsätter också granskning av hur Röda Korsets verksamhets lokala, regionala och landsomfattande finansieringsram ändras. Det är viktigt att sättet för organisering inte eliminerar möjligheterna att skaffa finansiering och medel för lokal, regional och landsomfattande verksamhet.

Jämlikhet och kvalitet som gemensamma mål

De strukturella riktlinjerna stöder jämlikhet och verksamhetens kvalitet genom att förena gemensamma principer, landsomfattande styrning och lokal flexibilitet. Ur hjälpmottagarens synvinkel är det viktigt att tillgången till hjälp inte i första hand beror på bostadsorten eller de lokala resursernas slumpmässiga tillräcklighet.

Konsekvensbedömningen visar att jämlikhet inte uppstår enbart via strukturerna. För att den ska förverkligas förutsätts gemensamma uppföljningsförfaranden, tydligt identifierade kriterier för inriktning av stöd och resurser samt beredskap att ingripa i situationer där de regionala eller lokala skillnaderna växer. Syftet med dessa element är att stödja en systematisk och transparent verksamhet på hela organisationens nivå samtidigt som den lokala verksamheten bibehålls flexibel och anpassningsbar enligt situation.

Vad ändrar de strukturella riktlinjerna

De i verksamhetsstrategin definierade riktlinjerna innebär inte ett nytt organisationsschema eller en enskild strukturell lösning. Verksamhetsstrategin förverkligas etappvis utgående från gemensamma riktlinjer för strukturer och verksamhets sätt. Förändringen gäller framför allt hur organisationen fungerar som en helhet och hur ansvar, beslutsfattande och resursanvändning kopplas till varandra i olika situationer. Enhet är i centrum: sättet att stärka hjälpverksamheten tillsammans och att inrikta gemensamma resurser på basis av hjälpbehovet. Den lokala verksamheten bibehålls fortsättningsvis som kärna för hjälpverksamheten och som primär verksamhetsmiljö.

Samtidigt byggs en tydlig, begränsad och ledd helhet som stöder den lokala verksamheten. Syftet med denna helhet är att stärka organisationens förmåga att svara på de föränderliga hjälpbehoven både i vardagssituationer och vid kriser utan att ansvaret anhopas till enskilda aktörer eller nivåer. Förändringen gäller framför allt logik och ansvarsfördelning som styr all verksamhet, inte betydelsen av lokal hjälpverksamhet.

Röda Korset har under olika tidsperioder och på olika håll i världen snabbt kunnat anpassa och omforma sig för att förverkliga sina kärnuppgifter. Tack vare vår stabila ekonomi kan vi ännu tills vidare fatta dessa beslut själva – också med beaktande av det omgivande samhällets och olika intressenters förväntningar gällande effektivisering av organisationernas strukturer och förvaltning.